

**Schoolondersteuningsprofielen
Plein013
2016**

obs De Blaak

Rapport audit

School-Ondersteuningsprofiel IVO

Naam onderwijsvoorziening: obs De Blaak

Datum bezoek: 12 nov. 2015

In opdracht van: Plein013

Rapporteur: Sicco Baas

Sardes, Utrecht

December 2015

Inleiding

Uw school¹ biedt ondersteuning aan leerlingen die speciale onderwijsbehoeften hebben. Wanneer uw school tegen haar grenzen aanloopt, is er de mogelijkheid om de leerling en zijn of haar ouders² te verwijzen naar een andere school, bijvoorbeeld een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Scholen verschillen in de ondersteuning die zij (kunnen) bieden. Uit verwijsgedrag van scholen bijvoorbeeld blijkt dit heel duidelijk: een leerling waarbij de ene school tegen de grenzen van haar ondersteuning aanloopt, kan op een andere school zonder al te veel inspanning passend onderwijs krijgen. Soms is de reden makkelijk aanwijsbaar: een school in een gebouw met veel trappen en weinig ruimte is niet zomaar passend voor een leerling in een rolstoel. Maar meestal is het lastiger om aan te geven wanneer een leerling niet, en wanneer wel, op de school terecht kan.

Zowel voor de school zelf, als voor ouders en voor de bovenschoolse organisatie die het bovenschoolse netwerk van ondersteuningsvoorzieningen inricht (schoolbestuur, samenwerkingsverband po Plein013, regionaal netwerk Passend Onderwijs), is het van belang te weten waar de school staat voor wat betreft de ondersteuning en wat mogelijkheden zijn om de ondersteuning te versterken en eventueel uit te breiden.

Uw school maakt onderdeel uit van samenwerkingsverband Plein013. Van alle scholen van dit samenwerkingsverband is in najaar 2013 het ondersteuningsprofiel in kaart gebracht. We brengen de profielen nu, in 2015, opnieuw in kaart, op een vergelijkbare manier als in 2013. De inhoud van de rapportage is iets uitgebreid, en wat anders geordend dan de rapportage in 2013. Wij hopen hiermee de informatie nog beter leesbaar aan te bieden, zonder de vergelijkbaarheid met 2013 te verliezen.

Om het schoolprofiel in kaart te brengen verzamelden wij informatie op vijf domeinen:

1. de *diversiteit* van de leerlingenpopulatie van de school
2. de *ruimte voor verschillen* tussen leerlingen, die de manier van onderwijs geven op de school biedt
3. de beschikbaarheid van *extra voorzieningen* bij de school op de volgende vijf 'velden':
 - a. extra handen / omvang van de klassen
 - b. speciale onderwijsmaterialen
 - c. mogelijkheden van de ruimtelijke omgeving
 - d. expertise (teamexpertise en individuele expertise van leerkrachten/medewerkers)
 - e. samenwerking met (zorg)instanties buiten het onderwijs
4. de *borging* van de extra ondersteuning voor leerlingen in de organisatie van het onderwijs
5. de intensiteit en omvang van de *samenwerking* met anderen binnen het samenwerkingsverband Plein013, en in het bredere onderwijsveld

In termen van vraag en aanbod zou het eerste domein, de leerlingenpopulatie, gekarakteriseerd kunnen worden als de vraag. Aan die vraag komt de school tegemoet met haar aanbod, gekarakteriseerd op de domeinen 2 t/m 5.

Binnen het aanbod van de school heeft het tweede domein een andere status dan de domeinen 3, 4 en 5. De ruimte die de manier van onderwijsgeven biedt voor de verschillende onderwijsbehoeften (domein 2) vormt de basis van de mogelijkheden die de school kan bieden. Bijvoorbeeld inzet van extra voorzieningen (domein 3) heeft minder zin wanneer de school in haar manier van lesgeven heel beperkt om kan gaan met verschillen. Omdat het tweede domein een belangrijk aspect van het profiel is nemen we een korte toelichting op (zie kader).

¹ Waar in dit rapport korthedshalve staat 'school', wordt steeds bedoeld 'school of arrangement', waarbij een arrangement kan zijn een s(b)o, een talentklas of een andere vorm van door het swv georganiseerde ondersteuning.

² Waar in dit rapport korthedshalve staat 'ouders' wordt steeds bedoeld 'ouders of verzorgers'.

Toelichting op de ruimte voor verschillen in de manier van onderwijs bieden

De ruimte die onderwijs biedt aan verschillen tussen leerlingen wordt in belangrijke mate bepaald door het onderwijsconcept van de school. Meer specifiek: door de mate waarin de lesstof dan wel de individuele onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt van het lesprogramma is. Dit kan worden gezien als een dimensie die loopt van methode-gestuurd naar leerling-gestuurd.

Aan het ene uiterste van die dimensie staan de scholen die bijna de volledige lestijd de methode als leidraad hanteren. Leerlingen die onvoldoende uit de weg kunnen met de standaardmethode krijgen herhalingsstof, extra instructie of verdiepingsstof – zoals die binnen de methode is gegeven. Het gemiddelde niveau en tempo van de standaardmethode is maatgevend. Scholen die dit concept welbewust hanteren zijn vaak van opvatting dat 'een leerling bij de groep houden' betekent dat de leerkracht zijn of haar uiterste best doet om de zwakkere leerling voor wat betreft zijn of haar prestaties zoveel mogelijk bij de gemiddelde groep aan te laten haken.

Het andere uiteinde van de dimensie wordt bezet door scholen die hun onderwijsconcept afstemmen op de leerlingen die op dat moment de klas vormen. De start ligt bij de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen met hun individuele ontwikkelings- en leerlijnen. Het overzicht van die lijnen in de groep geeft mogelijkheid tot het bundelen van de leerlijnen waar deze (bijna) samenvallen. De instructieplanning wordt afgestemd op deze gebundelde leerlijnen. De werkvormen in de groep zijn vaak heteroog, waardoor 'een leerling bij de groep houden' hier een gelijke betekenis heeft voor elke leerling. Bij een dergelijk concept worden veelal ook standaardmethoden en methode-gebonden toetsen gebruikt, maar dan als middel zonder dat zij direct het didactisch en pedagogisch handelen sturen.

Alle scholen hebben te maken met verschillen tussen kinderen. Relevant voor Passend Onderwijs zijn verschillen tussen leerlingen op het gebied van:

- leercompetenties
- leerstijlen
- gedragscompetenties
- gedragsstijlen
- culturele achtergronden
- gezinsachtergronden

Van een extra vergroting van de range van onderwijsbehoeften in een klas is sprake bij combinatieklassen.

Leerkrachten op scholen die vooral methode-gestuurd werken, rekken naarmate er meer verschillende kinderen in hun klas zitten, de mogelijkheden van hun onderwijsaanbod steeds verder op.

Manieren om binnen het methode-gestuurde concept onderwijs te bieden aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften zijn o.a.:

- het groeperen van handelingsplannen;
- het werken in niveaugroepen;
- zelfstandig werken;
- vergroting van de expertise van de leerkracht;
- incidentele toepassing van vormen van leren in heterogene groepen;
- de keuze van methodes die heel veel ruimte bieden voor gedifferentieerd werken.

Omdat het uitgangspunt van de les bepaald is door de centrale aanpak van de methode, betekent elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak. Wanneer veel aanpassingen nodig zijn, beleeft de leerkracht dit vaak als een stapeling van taken, en daarmee als een toenemende belasting. Soms uit zich dit door de behoefte van de leerkracht aan steeds meer orde en rust in de klas, om de controle te kunnen houden over alle verschillende activiteiten die gelijktijdig plaatsvinden. Met het toenemen van de organisatorische belasting van de leerkracht, blijft er minder tijd en energie over voor het ter plekke inspelen op specifieke behoeften van leerlingen op het moment dat die zich aandienen.

Het methode-gestuurde onderwijsconcept is begrensd in haar capaciteit om kinderen met andere onderwijsbehoeften op te nemen.

De informatie voor dit school-ondersteuningsprofiel is verzameld door middel van

- een beperkt documentatie-onderzoek (organisatie en kengetallen school)
- een interview met sleutelfiguren uit de school (minimaal de directeur, een intern begeleider, een leerkracht en een ouder) - aanwezig waren: Dhr. Remko Meeuwsen (dir)
Dhr. Bram Mutsaers (bovenb. coörd.)
Mw. Jacqueline van Geloven (ouder)
- observaties bij enkele lessen: groepen 1-2 – Engels , groep 3 - tutor lezen met lln. groep 7, 6 – begrijpend lezen en 8 – geschiedenis, werken aan presentatie.
- een teamgesprek - aanwezig waren: het hele team van 12 nov.

Het interview en de observaties richtten zich vooral op *de stand van zaken*, op hoe in de praktijk van nu de lessen gegeven worden, en wat de mogelijkheden zijn voor leerlingen die een ongewone ondersteuningsbehoefte hebben.

Het teamgesprek is gevoerd aan de hand van een aantal stellingen en uitspraken. De focus van het gesprek ligt bij de *opvattingen en ambities* van de gespreksdeelnemers als het gaat om het bieden van onderwijs aan leerlingen met een verschillende onderwijsbehoeften.

Het beeld van de stand van zaken (interview en observaties) en de opvattingen en ambities (teamgesprek) vullen elkaar aan.

De profielsamenvatting die hierna volgt geeft een overzicht over alle opbrengsten, samengevat door de rapporteur in een weging ten opzichte van andere scholen van dezelfde schoolsoort. Waar mogelijk is de vergelijking gemaakt met het gemiddelde van de Nederlandse scholen zoals die uit statistisch overzicht en onderzoek bekend is. In aanvulling daarop profileren wij de school op basis van onze ervaring met audits op honderden scholen. Vanuit het streven om de betrouwbaarheid van de profilering zo hoog mogelijk te stellen, is de profilering bovendien getoetst aan onderling afstemming tussen de auditoren die de scholen van Plein013 bezochten.

Na de profielsamenvatting staat in de *bijlage: opbrengsten interview* de belangrijkste informatie zoals die is aangereikt door de geïnterviewden, aangevuld met informatie uit het dataformulier.

Beide onderdelen, de *profielsamenvatting* en de *opbrengsten interview*, volgen de indeling in de vijf domeinen, zodat u de informatie eenvoudig aan elkaar kunt koppelen.

Wij wijzen er op dat de informatieverzameling veelzijdig en uitgebreid is geweest, maar niet alle informatie van alle leerkrachten betrof, en bovendien beperkt is door het karakter van een momentopname.

Profielsamenvatting: positie van de school, grenzen en groeimogelijkheden

Korte impressie van de school:

In 1978 werd in het natuurgebied 'De Blaak' gestart met het bouwen van een nieuwe, ruim opgezette wijk voor de duurdere categorieën woningen. De bedoeling was om de meer kapitaalkrachtige Tilburgers voor de stad te behouden. Nu, bijna 40 jaar later is 'De Blaak' een wijk met veel ruimte, veel groen, vijvers en speelgelegenheid voor kinderen. Er wonen ongeveer 6.000 mensen in de wijk. De laatste 10 jaar is door de vergrijzing het aantal inwoners aan het afnemen. De gemiddelde leeftijd stijgt, het aantal kinderen daalt.

Basisschool De Blaak is in 1979 geopend. Ook de school beweegt als afspiegeling van de wijk mee met de beschreven ontwikkelingen. De school wordt bezocht door 312 leerlingen, verdeeld over 12 groepen. De Talentklas van het samenwerkingsverband is ook in het gebouw gehuisvest. Er zijn 3 groepen 1/2, één groep 3, 4, 5 en 7, een groep 4/5 en twee groepen 6 en 8.

Het gebouw telt 17 groepslokalen, een groot multifunctioneel speellokaal (voor gym groepen 1/2, schaken, dans, vieringen, musical, toneel, presentaties), een kleinere speelzaal, aula, een kinderbibliotheek, een ruime personeelskamer, patio en enkele kantoorruimtes. Ieder klaslokaal heeft zijn eigen afzonderlijke toiletgroepen. De school is toegankelijk en ingericht voor mindervaliden.

In samenwerking met Kinderstad is een kinderdagverblijf en de BSO in het schoolgebouw gevestigd. Naast kantoorruimtes zijn 5 groepslokalen aangepast voor kinderopvang. Rondom de school is een grote speelplaats met diverse speel-en spel voorzieningen(voetbal, hockey, balanceren, duikelen, klimmen en banken). De speelplaats is verdeeld in een deel voor de kleuters, groepen 3-4 en de groepen 5 t/m 8.

De schoolgids vermeldt dat De Blaak streeft naar grote betrokkenheid en zelfverantwoordelijkheid van kinderen, ouders en leerkrachten. Het veilige klimaat, de geborgenheid, het welbevinden en het vertrouwen is de basis voor goed onderwijs. De Blaak is een van 15 scholen van het bestuur van Stichting Opmaat.

Domein 1: Diversiteit van de leerlingenpopulatie

Domein 1. Kijkend naar de bevroegde aspecten van *de leerlingenpopulatie* is de populatie van de school ten opzichte van ten opzichte van andere scholen in Nederland

- ☒ meer homogeen
- ☐ vergelijkbaar
- ☐ meer heterogeen

Domein 2: Ruimte voor verschillen

In het volgende schema wordt het onderwijsconcept van De Blaak weergegeven in de relatie tussen de mate waarin de lesmethode sturend is en de mate waarin diversiteit van leerlingen opgevangen kan worden.

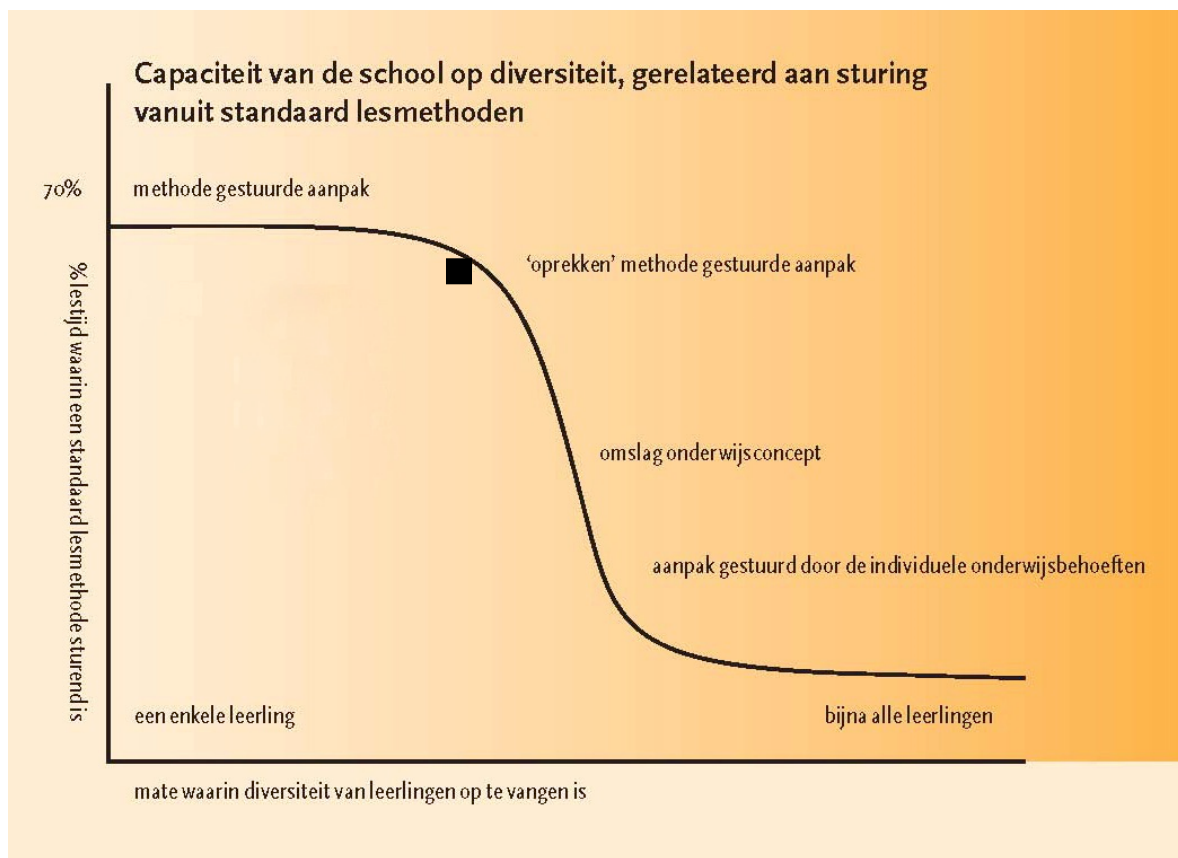
De gebogen lijn geeft van links naar rechts een mogelijk model van de ontwikkeling van een onderwijsconcept, startend bij het leerstofjaarklassensysteem met een strakke hantering van standaardmethoden. Via het oprekken van de methode-gestuurde aanpak toont het model een omslag in de aanpak naar het starten van de lesinhoud bij de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen in de klas.

Let wel: de richting van links naar rechts geeft alleen een wenselijke richting aan wanneer:

- De school meer ruimte wil bieden aan de bestaande diversiteit onder de leerlingen.
- De school meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs wil kunnen bieden.
- De leerlingenpopulatie van de school steeds meer divers wordt.

Scholen bevinden zich ergens op de gebogen lijn.

De Blaak bevindt zich op positie ■

Domein 2. De antwoorden op de vragen over de manier van onderwijzen en het *omgaan met verschillen* geven het beeld van een school die

- ☐ basisondersteuning biedt aan leerlingen (passend bij een netwerkschool)
- ☒ enige extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ veel extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
 - ☐ mede door een duidelijke aanpak, gedragen door het volledige team (passend bij een brede ondersteuningsschool)

Domein 3: De vijf velden van voorzieningen

Domein 3. De school heeft meer dan de fundamentele *voorzieningen* voor wat betreft

- ☒ extra 'handen' in de klas, te weten: indien aangekruist toelichten
- ☐ onderwijsmaterialen
- ☐ de ruimtelijke omgeving
 - specialistische expertise
- ☒ met name op het gebied van: meer- en hoogbegaafde leerlingen, cognitieve beperkingen, autisme en dyslexie.
- ☐ contacten met externe relaties

Deze beschikbaarheid van voorzieningen past bij een netwerkschool

Domein 4: Borging

Domein 4. De borging in de organisatie van de extra ondersteuning voor leerlingen gebeurt

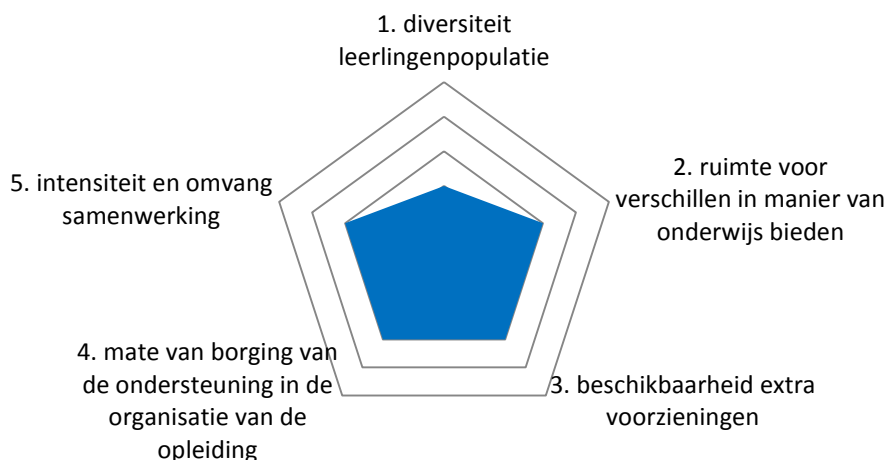
- ☐ op alle gevraagde aspecten overwegend planmatig (passend bij een smalle ondersteuningsschool, een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☒ op de meeste gevraagde aspecten planmatig, op enkele niet (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ op enkele gevraagde aspecten planmatig, op de meeste niet (passend bij een netwerkschool)
- ☐ op geen enkele van de gevraagde aspecten planmatig

Domein 5: Samenwerking binnen het onderwijs

Domein 5. De samenwerking met onderwijspartners binnen en buiten Plein013 is

- ☐ intensief, in een stevig netwerk met veel partners (passend bij een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☒ matig intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ beperkt (passend bij een netwerkschool)

Het ondersteuningsprofiel in één oogopslag

Over het geheel genomen is De Blaak te karakteriseren als een **netwerkschool**. Er is geen categorie netwerkschool-plus, daar zou De Blaak goed ingepast hebben.

Er zijn verbanden tussen de vijf onderdelen van het ondersteuningsprofiel. De diversiteit van de leerlingenpopulatie(1) zegt iets over de noodzaak van omgaan met verschillen (2). De effectiviteit van extra voorzieningen (3) hangt samen met het onderwijsconcept (2). Enzovoort.

Elk van de vijf onderdelen van het profiel is weergegeven op een vijfpuntschaal in een van de punten van bovenstaande vijfhoek: van beperkt (dicht bij het centrum van de vijfhoek) tot ruim (aan de buitenrand van de vijfhoek). Deze visualisatie is bedoeld als 'radar' voor opvallende kenmerken van het profiel; er is geen 'wenselijke' vorm.

Dit profiel geeft een beeld van de situatie op basis van documenten, het interview, de waarnemingen tijdens de observaties, en de informatie die bij het teamgesprek naar boven kwam.

Een korte toelichting, per domein, op de plaatsing in de grafiek vullen wij voor domein 2 tot en met 5 aan met een suggestie voor verdere ontwikkeling, voor *het geval dat* verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is. Dit laatste zeggen wij met nadruk, wij hebben geen opvatting over die wenselijkheid.

1. Over de diversiteit van de leerlingenpopulatie.
Hierbij kijken wij naar een combinatie van achtergrondkenmerken van leerlingen, en kenmerken van leren en gedrag.

Toelichting op de profilering:

De ouders van de populatie zijn over het algemeen hoogopgeleid, een lichte kentering is zichtbaar omdat leerlingen vanuit andere wijken steeds meer de school gaan bezoeken.

2. Over de ruimte voor verschillen binnen het onderwijsconcept.
Dit gaat over de manier van lesgeven in de groep. Belangrijk zijn onder meer de wijze waarop de les is ingericht, de diversiteit in het lesmateriaal, en de mate van dialoog of interactie tussen leerkracht en leerling, en tussen leerlingen onderling.

Toelichting op de profilering:

Er wordt frontaal klassikaal lesgegeven, waarbij de methode en het gebruik van het DI-model leidend is. Coöperatieve werkvormen worden door de hele school toegepast met de nadruk steeds meer in de bovenbouw.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Voor de huidige populatie van De Blaak lijkt genoemde wijze van werken te volstaan. Mocht er meer diversiteit in populatie ontstaan, zal het leerkrachtgedrag zich meer moeten aanpassen.

3. Over de beschikbaarheid van extra voorzieningen.

Extra voorzieningen zijn: extra 'handen' in de klas (of klassenverkleining), extra onderwijsmaterialen, extra mogelijkheden in de ruimtelijke omgeving, specialistische expertise, en samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

Door de berekeningssystematiek van Plein 013 is het management van De Blaak van mening dat zij naar verhouding (en de problematiek) veel extra handen hebben. Extra ondersteuning van onderwijsassistenten wordt zoveel mogelijk in de groep uitgevoerd, de leerkracht is de regisseur en de IB-er de procesbewaker.

Verder beschikt De Blaak over een aantal voorzieningen voor meer- en hoogbegaafde leerlingen.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Omdat de leerkracht eindverantwoordelijk is voor het voldoen aan de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van de leerling is deze 1 dagdeel per week ambulant om deze ondersteuning, voor te bereiden.

4. Borging van de ondersteuning in de organisatie van de school.

Van stevige borging is sprake wanneer er beleid, leerlingvolgsystemen, procedures en afspraken zijn, die voor alle betrokkenen helder zijn en door alle teamleden worden toegepast. Een heldere, consistent toegepaste taakverdeling is onderdeel van de borging.

Toelichting op de profilering:

De extra ondersteuning is goed geborgd in de school en onderdeel van het reguliere schoolbeleid.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Niet van toepassing

5. Over de intensiteit en omvang van de samenwerking.

Gekeken wordt naar de mate waarin de begeleiding van de leerling binnen het onderwijs wordt afgestemd met die van de verschillende partners buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

De samenwerking met externen is functioneel en werkt naar behoren. De school is goed in staat om externe partners te benaderen en de samenwerking mee op te pakken. Bijvoorbeeld de samenwerking met het SMW en PSZ verloopt naar wens en wordt steeds intensiever.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Niet van toepassing

Samenvatting opvattingen en ambities van het team gericht op het omgaan met leerlingen die een speciale ondersteuningsbehoefte hebben:

Het team van De Blaak heeft geen specifieke ambities als het gaat om het kunnen opvangen van leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeftes. Wel heeft het team de ambitie om de kinderen die op school zitten voor de school te behouden. Zij wil haar leerlingen op een zo hoog mogelijk niveau afleveren, inclusief een prettige schooltijd. Dit blijkt wel uit het aantal verwijzingen naar S(B)O van de afgelopen jaren, want dit is nl. 0.

Bijlage: Opbrengsten interview

Domein 1: de diversiteit van de leerlingenpopulatie:

De leerlingen op de school verschillen in hun achtergrond v.w.b.:

- *opleidingsniveau van de ouders, sociaaleconomische achtergrond:*

☒	weinig, het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond is over het algemeen
	☐ laag
	☐ gemiddeld
	☒ hoog
☐	matig
☐	sterk

Toelichting:

De samenstelling van de populatie is aan het verschuiven, deels doordat er meer leerlingen van buiten de wijk komen (inmiddels 40% van de leerlingen woont buiten de wijk). Het opleidingsniveau van de ouders er zeer divers.

- *thuis taal:*

☒	weinig
☐	matig
☐	sterk

Toelichting:

Hoofdzakelijk Nederlandstalig

- *culturele achtergrond*

☐	weinig
☒	matig
☐	sterk

Toelichting:

Wanneer de culturele achtergrond niet Nederlands is, kan het zeer divers zijn. Het gaat dan vooral om kinderen van expats, werkzaam bij de universiteit en hoog opgeleid.

De leerlingen op de school verschillen v.w.b.:

- *niveau van leren*

☐	weinig
☒	matig
☐	sterk

Toelichting:

Het niveau van leren is bovengemiddeld, er is een toename van de cognitief wat zwakkere leerlingen, dit betekent dat de diversiteit toeneemt.

- *leerstijlen*

☐	weinig
☒	matig
☐	sterk

Toelichting:

De school kijkt hier hoofdzakelijk naar bij leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften, voor zowel meerbegaafde leerlingen, als de leerlingen met andere specifieke kenmerken. Er zijn 2 leerlingen met een OPP.

Hoeveel leerlingen hebben

- *speciale behoeften in het verwerken van informatie*

☒	weinig (minder dan 20 %)
☐	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40%)

- *speciale behoeften in het gedrag, in de omgang (begrenzing van het gedrag, stimulering tot activiteit, begrip van de sociale omgang)*

☒	weinig (minder dan 20 %)
☐	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40 %)

Domein 2: de ruimte die de manier van lesgeven biedt voor speciale ondersteuningsbehoeften,

Tijdens het interview is gevraagd de manier van lesgeven te plaatsen op een aantal dimensies.

Karakteriseer het onderwijs op de school op de onderstaande dimensies. Een '1' betekent sterk in de richting van de eerste pool en een '4' sterk in de richting van het tweede uiterste.

	1	2	3	4	
overdragen van kennis	☐	☒	☐	☐	zelf ontdekken
kennis verwerven	☐	☒	☐	☐	werken met kennis
klassikaal leren	☐	☒	☐	☐	individueel en groepjes-leren
sturing van het leren door de leerkracht	☒	☐	☐	☐	leerlingen sturen eigen leren
alle leerlingen op basisniveau brengen	☐	☐	☐	☒	het maximale uit elke leerling halen
leerstof bepaalt leerweg	☐	☐	☒	☐	beginsituatie leerling bepaalt leerweg
nadruk op gestructureerde opdrachten	☐	☒	☐	☐	nadruk op vrije opdrachten
gelijke normering prestaties	☒	☐	☐	☐	beoordeling t.o.v. eerdere eigen prestaties
beoordeling door leerkracht	☒	☐	☐	☐	zelfbeoordeling door leerling
evaluatie onderwijs door leerkracht	☐	☒	☐	☐	evaluatie samen met leerlingen

Toelichting:

-Het klassikaal leren verschuift steeds meer naar individueel en in groepjes leren.

-Beoordeling van de leerkracht wordt steeds vaker gecombineerd met zelfbeoordeling van de leerlingen, echter het maken van de rapporten is nog volledig aan de leerkracht. Nadruk verschuift van beoordeling op het product naar het proces.

Hoe wordt binnen de school met speciale onderwijsbehoeften omgegaan?

Reactie op speciale onderwijsbehoeften

- ☐ vooral met individuele aandacht, buiten de groep
- ☐ vooral met individuele aandacht, in dezelfde ruimte, maar apart van de groep
- ☒ vooral met groepsaandacht in homogene subgroepen
- ☒ vooral met individuele aandacht geïntegreerd in de groepsaanpak

Toelichting:

De onderwijsassistent werkt zoveel mogelijk in de groep, de leerkracht stuurt aan en de IB bewaakt het proces.

Differentieert de onderwijsaanpak van de school voor verschillen op leerstijlen van leerlingen (reproductiegericht, ervaringsgericht, betekenisgericht, oplossingsgericht)?

- ☐ ja, dat is geïntegreerd in de onderwijsaanpak van de school
- ☒ incidenteel, als een leerling opvalt op leerstijl – of incidenteel, door enkele leerkrachten
- ☐ nee, niet of nauwelijks

Hoe zijn groepen/klassen ingedeeld (welke leerjaren worden gemengd, wat is de omvang van de groepen en de bezetting met leerkrachten)?

Op De Blaak wordt zoveel mogelijk het leerstof jaarklassensysteem gehanteerd. Alle klassen zijn jaarklassen behalve de groepen 1/2 en de groep 4/5. Bij de groepen 1/2 is vanuit de onderwijsinhoudelijke visie hiervoor gekozen en groep 4/5 heeft te maken met formatie en een zo evenredig mogelijke verdeling van de leerlingen over de beschikbare leerkrachten.

Karakterisering van het onderwijs op de school.

Hoe groot is naar uw inschatting:

het percentage leerkrachten dat in de kerndoelen en leerlijnen (minimaal van het eigen leerjaar) beheerst (parate kennis): 80%

het percentage leerkrachten dat in staat is didactisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 90%

het percentage leerkrachten dat in staat is pedagogisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 90%

het percentage leerkrachten dat initiatief neemt tot dialoog met de leerling om het lesaanbod af te stemmen met de ondersteuningsbehoefte van de leerling: 50%

Toelichting:

Niet alle leerkrachten zijn breed inzetbaar voor alle groepen, met name in de onderbouw is geen ervaring met bovenbouwgroepen.

de mate waarin de begeleiding een individuele aanpak is dan wel een teamaanpak

- ☐ vooral individuele aanpak van leerkrachten
- ☐ aanpak gedeeld door enkele leerkrachten
- ☒ teamaanpak

Toelichting:

Op groepsniveau is het de leerkracht die verantwoordelijk is voor het welbevinden en ontwikkeling van zijn/haar leerlingen. Deze doet dit in samenwerking met de onderwijsassistent en de IB-er begeleidt het proces.

Verder is op De Blaak iedere leerkracht een dagdeel per week ambulant om de noodzakelijke extra ondersteuning voor te bereiden. Doel het aanbod afstemmen op de behoefte. Het team vindt dat dit goed werkt en dat het eigenaarschap op deze wijze bij de eerst verantwoordelijke ligt.

de mate waarin (ouders en) leerling betrokken worden bij de manier van lesgeven

- ☒ niet of nauwelijks
- ☐ soms
- ☐ vaak

Toelichting

De school maakt wel gebruik van ouders voor tutor/lezen en ondersteuning bij vooral de creatieve vakken. Verder worden er wel gastlessen door ouders gegeven, met name door ouders die een bepaalde expertise hebben en dat vanuit hun ervaringsdeskundigheid de leerlingen beter kunnen uitleggen dan de eigen leerkracht.

Teamexpertise

*Op welke onderwerpen is er sprake van teamexpertise (expertise die gedeeld wordt door **alle** leden van het team, en die door **alle** leden van het team in samenwerking in praktijk gebracht wordt)? Voorbeelden zijn teamexpertise op bepaalde didactische of gedragsmatige aanpakken, of teamexpertise in het betrekken van ouders en leerlingen bij de bepaling van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.*

Toelichting:

Het team van De Blaak heeft voldoende expertise om het DI-model goed te hanteren en dit jaar is de ontwikkeling ingezet om van groepsoverzichten naar meer individuele leerling overzichten te gaan. Waarbij voor iedere leerling een beredeneerd aanbod is beschreven. In de toekomst moet het leerling overzicht gaan zorgen voor een nog betere afstemming van het aanbod in dat lopende schooljaar. Dit is de rode draad van ontwikkeling over meerdere jaren. Dit wordt met de ouders besproken om hen te informeren en met elkaar af te stemmen.

Domein 3: de beschikbaarheid van extra voorzieningen

op de leslocatie:

- Extra begeleiding
 - **in** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

Toelichting:

Zie onderstaand schema. Het is het beleid van de school dat de extra ondersteuning door bijv. de onderwijsassistent zoveel mogelijk binnen de groep plaatsvindt.

- **buiten** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

Toelichting:

Zie onderstaand schema. Consulent Passend Onderwijs aanwezig: 10 uur per week. Deze uren worden ingezet voor observaties en adviezen van groep 1 t/m 8. In enkele groepen wordt gewerkt met leesmoeders, over het algemeen 15 min per keer. Eureka groep: doelgroep begaafde/hoogbegaafde leerlingen. Doel: werken aan executieve functies en samenwerken.

Te gebruiken afkortingen voor functionarissen:

(Lkr. = leerkracht, Vkr. = vakleerkracht, OA = onderwijsassistent, RT = remedial teacher, AB = ambulante begeleider, OU = ouder/verzorger, LIO = leerkracht in opleiding, ST = stagiaire)

Groep	Functionaris(sen)	Aantal uren per week	Aantal betrokken lln.
1/2 A	n.v.t.	0	21
1/2 B	ST	4 uur	21
1/2 C	ST	2 1/2 uur	23
3	OA	5 1/2 uur	30
	LIO	12 uur	30
4	OA	5 1/2 uur	30
	LIO	12 uur	30
4/5	ST	6 uur	32
	LK	2 uur	32
	OA	3 1/2 uur (tijdelijk)	32
5	LK	4 uur	27
6A	LK	1 uur	22
6B	LK	1 uur	24
7	LK	3 1/4 uur	32
8A	LK	1 1/4 uur	22
8B	0	0	26
5/8	Vkr handvaardigheid	50 min per klas	170
5/6/7	LK Plusgroep Eureka	1 1/4 uur	40 (4 keer 10 lln)
7/8	Vkr Dramataal	1/4 uur	80

- *Speciale onderwijs/werkmaterialen voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften beschikbaar binnen de school:*

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale didactische kenmerken

Aangepaste leerlijnen:

- X alternatieve methodes, nl. diverse materialen in de orthotheek en ambrasoft, digitale ondersteuning
Taal in Beeld/spelling in Beeld/ WIG
- X gericht op zelfredzaamheid
- X met een lager tempo, veel herhalen
- X die (veel/snel) lezen vermijden, nl. Kurzweil
- X gericht op sensomotorische informatieverwerking, nl. bij 3 leerlingen wig-kussen
- X uitgaand van sterk eigen probleemoplossend vermogen, nl. veel materiaal t.b.v. hoogbegaafde leerlingen

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale pedagogisch/psychologische kenmerken

Onderwijsmaterialen ondersteunend bij:

- X methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, nl. Kinderen en hun sociale talenten
- X het ervaren van successen en het ontvangen van beloningen, nl. indien nodig inzet Kidsskills
- X begrip voor sociale interactie (met de volwassenen en de leeftijdsgenoten in de eigen omgeving), nl. inzet drama taal in groepen 7 en 8, diverse materialen en spellen in de orthotheek

- *Ruimtelijke voorzieningen, in en rond de school*

aparte extra ruimtes voor didactische begeleiding

De plus-klas heeft een eigen lokaal, de talentklas van het samenwerkingsverband gebruikt 2 lokalen.

aparte extra ruimtes voor bewegingsbehoeften

Niet van toepassing

aparte extra ruimtes voor verzorging / rust

Niet van toepassing

buitenruimten

Ruim opgezet schoolplein

- Specialistische expertise op hbo/wo-niveau

<i>binnen de school zelf beschikbaar</i>	<i>buiten de school snel toegankelijk</i>	
	x	visuele beperkingen
	x	auditieve beperkingen
	x	spraak/taal belemmeringen
x		cognitieve beperkingen
	x	motorische beperkingen
	x	beperkingen door langdurige ziekte
x		Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)
	x	ADHD
x		dyslexie
	x	overige psychiatrische aandoeningen
	x	gedragsproblemen
	x	onderwijsachterstanden andere culturen
x		anders, nl. Hoogbegaafdheid / Muziek

Toelichting:

Het is schoolbeleid om deskundigheidsbevordering op het gebied van Hoogbegaafdheid te stimuleren.

- Samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

	<i>nooit</i>	<i>soms</i>	<i>regelmatig</i>	<i>vaak</i>
SMW				x
Bureau Jeugdzorg	x			
GGD			x	
GGZ		x		
MEE		x		
(Kinder)ziekenhuis	x			
Revalidatiekliniek		x		
Justitiële inrichting	x			
Gemeente, leerplicht		x		
Politie		x		
anders, nl. Kinderstad / PSZ				x

Toelichting:

SMW heeft vast spreekuur, één dagdeel per week. In overleg met IB worden casussen besproken en aangedragen. De samenwerking is prima. Verder is er 5x per jaar zorgoverleg waar zowel SMW als GGD in participeert.

De onderbouw werkt veel samen met de PSZ, de inhoudelijke thema's worden afgestemd en de overdracht wordt steeds beter.

Domein 4: de borging van de extra ondersteuning in de organisatie van de school

- *het 'eigenaarschap' van de extra ondersteuning: wie is verantwoordelijk voor een goed verloop van het onderwijsleerproces van de leerling met speciale ondersteuningsbehoeften?*

De leerkracht is verantwoordelijk voor het welbevinden en de ontwikkeling van iedere leerling, dit betekent ook voor de extra ondersteuning aan leerlingen. Natuurlijk in samenwerking met IB, maar de leerkracht is eindverantwoordelijk.

De IB is verantwoordelijk voor de uitvoering van de ondersteuningsstructuur.

- *de plaats van de extra ondersteuning binnen het beleid van de school*

Extra ondersteuning is structureel ingebed in het schoolbeleid, bijv. het ambulante dagdeel per leerkracht om de extra ondersteuningsactiviteiten voor te bereiden. Het ondersteuningsbudget biedt hiervoor naar de toekomst toe ook voldoende mogelijkheden.

- *volgsystemen voor de didactische voortgang, en voor de sociaal-emotionele voortgang*

De Blaak gebruikt naast de methode gebonden toetsen de Cito toetsen om de voortgang in beeld te brengen. Voor sociaal emotionele ontwikkeling wordt de methodiek van 'Kinderen en hun sociale talenten' gebruikt.

- *planmatige aanpak van de extra ondersteuning: signalering, besprekingen, evaluaties, overdrachten e.d. (bijvoorbeeld a.d.h.v. de één-zorgroute)*

De ondersteuningsstructuur zoals beschreven in de schoolgids wordt door de school gehanteerd. Dit betekent o.a. dat er gewerkt met groepsplannen, groepsbesprekingen en OPP's. De resultaten worden op leerling – groeps - en schoolniveau bekeken en geanalyseerd. Twee keer per jaar bespreekt de intern begeleider de analyse op leerling- en groepsniveau met de leerkracht. De schoolanalyse wordt tweemaal per schooljaar besproken met de directeur van school en medewerker 'Onderwijs & Kwaliteit' van Stichting Opmaat

- *aanwezigheid van protocollen (dyslexie, dyscalculie, medische begeleiding zoals bijv. bij suikerziekte, pesten)*

Het dyslexie-protocol, het toetsprotocol, pestprotocol, de gedragscode en de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling wordt gehanteerd indien noodzakelijk. Verder is er op bovenschools niveau het protocol medisch handelen ontwikkeld. Andere protocollen worden naar behoefte ontwikkeld.

- *wat is de rol van de ouders en de mate van betrokkenheid bij:*
 - *het vaststellen van de onderwijsbehoefte van de leerling*
School en ouder stemmen samen af en informeren elkaar.
 - *het bepalen van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
hierover wordt altijd afgestemd met de ouders
 - *het uitvoeren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

dit is de verantwoordelijkheid van de school, evaluaties vinden altijd plaats in samenspraak met de ouders

- *het evalueren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

Ouders en school evalueren samen en school zorgt voor verslaglegging

Domein 5: de intensiteit en omvang van de samenwerking met anderen in het onderwijs

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen waarmee de school haar voedingsgebied deelt? Kent de school de andere scholen, bijvoorbeeld hoe de andere scholen omgaan met extra ondersteuning en hoe zij omgaan met verschillen?*

De samenwerking met de andere school in wijk (dit zijn de burens) is prima. Er wordt veel samengewerkt, echter op het gebied van leerlingenondersteuning nog maar beperkt.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de overige reguliere basisscholen binnen Plein013?*

Weinig samenwerking op Plein 013 niveau, alleen IB-netwerk.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen binnen het eigen schoolbestuur?*

Veel samenwerking, Opmaat-academie, de inhoud wordt gezamenlijk bepaald, het eigen IB-netwerk wordt als zinvol ervaren.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de centrale diensten van Plein013?*

Deze samenwerking is prima, niet alleen omdat de Talentklas in het gebouw is gehuisvest maar ook de andere diensten functioneren naar behoren. De consultant van Plein 013 voorziet in een behoefte, met name bij brede advisering rondom specifieke leerlingenzorg.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de voor- en vroegschoolse instellingen, en met het voortgezet onderwijs?*

Samenwerking met opvang, BSO en PSZ is goed.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de scholen voor sbo en so?*

Deze samenwerking is functioneel en men zoekt elkaar op wanneer nodig, dat gaat prima.

Afsluitende opmerkingen:

Door de veranderende samenstelling van de populatie zal OBS De Blaak steeds vaker te maken krijgen met leerlingen met een grotere diversiteit in ontwikkeling. De grote middengroep die bestaat is op school vaker de kleinste groep leerlingen. Soms zal dit vragen om een bredere deskundigheid van teamleden. Was deze in grote mate nog gericht op de meer-begaafde leerlingen, echter richten op de kinderen die minder cognitieve talenten hebben en wellicht een ontwikkelingsachterstand hebben lijkt in de toekomst meer noodzakelijk. Dit betekent dat de school moet omgaan met een grotere diversiteit, het leerkrachtgedrag moet hierop inspelen. De school is zich dit bewust. School realiseert op alle tussendoelen van de onderwijsinspectie voldoende resultaten en heerst er een veilig en prettig werk-schoolklimaat.